

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:		Felelős szerkesztő:	Kiadó laptulajdonos:	Egyesszám ára 4 fillér.
Helyben: Negyedévre . . .	3 korona.	Rudnyánszky Gyula	László József.	Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Égészévre . . .	12 . . .			Debrecen, Csapó-utca. Telefon 275.
Videkre Negyedévre . . .	5 . . .			
Égészévre . . .	20 . . .			

ROSTA.

Hajdanában a mikor még ur volt a magyar a saját földjén, úgy szólt a dal, hogy: Harmine nemes Budára tart!

Ma már leolvadt a számuk felényire: tizenhatan utaznak a királyhoz Bécsbe, a melynek büszke vára hajdan nyögte Mátyás bus hadát.

Tizenhat újabb kihallgatás még pedig minden pártáryalattól — ez fölötté jó ötlet — a válság gyors elintézésére.

Találgatják is a politikusok, hogy mi lehet ennek a tömeges kihallgatásnak az értelme, a célja?

Hát ugyan mi lehetne más, mint annak kézzelfogható bizonyítása, hogy gróf Tisza István őszintén szeretné, ha a kormányt mielőbb átadhatná utódjának!

* * *

Az ország szemefénye, mondják Budapest. Ugyanez a híres város, ahol egykor aki ott járt iskolába, térdig gázolt a rózsába, kukk! — általában az ország szívének is nevezetik.

A magyar székes fővárosnak azonban az a baja, hogy a székvárosi jellege is csak címzetes, mert ritkán székel benne a király és a magyarsága szintén címzetes csupán, mert utcáin hatezer cégtábla közül négyezer idegen, többnyire német nyelvvel ékeskedik.

Sőt — uram bocsá! — még a fővárosi tanács tagjai is majdnem kivétel nélkül német nevéek. A polgármester megadta a jó példát, mikor elfoglalta a polgármesteri széket, felvette a magyar Halmos nevet. De a jó példát a tanács német nevű tagjai közül senki se követte.

Most aztán valaki indítványt terjesztett a tanács elé a tanácsnokok nevének megmagyarosításáról. Mindjárt jó magyar neveket is ajánlott az uraknak. De az indítványt elvetették.

Mindössze annyi hatása volt a javaslatnak, hogy most már megállapítható, hogy a fővárosi tanácsnokok a névmagyarosításról úgy gondolkoznak, hogy egye meg a fene!

* * *

Most már bizonyos, hogy március végéig aligha lesz új kormány. — A tizenhat kihallgatás eltart március 15-ig, vagy 20-ig, akkor aztán újra meggondolási időt kér majd a király.

Szóval nagyon alkotmányos életet élünk! Végre is a király szintén csak ember. Rajta is bizonyul annak a híres francia mondásnak az igazsága, hogy: mindig visszatér az ember — első szerelméhez . . .

A hadsereg jövője.

— márc. 4.

Hiába hangzott el Klopiban a híres soha: hiába igyekeznek az osztrák vas-kalaposok a hadsereget a hagyományos szellemmel körülbástyázni: végül mégis csak rájönnek Bécsben is arra, hogy az ugynevezett közös hadsereg mostani szervezetében — harc képtelen.

A régi idők örökre elmúltak és a hadi fejlettség mai óriás méretei közt fabatkát sem ér az olyan császári saját külön zsoldos hadsereg, mely mintha lomha tömeg, gépiesen, lelketlenül mozog és nem képes átizzani a nemzeti lelkesedés tüzetét.

Ime ott az orosz példa. Már az orosz cárnak csak igazán nem néphadserege van, hanem a szó legridegebb autokratikus értelmében császári hadserege és mégse megy vele semmire.

Ellenben a japán hadsereg, melynek minden tagját teljesen áthatotta a nemzeti eszme, diadalról diadalra halad és oly győzelmeket aratott egy év alatt az orosz géptömegek fölött, hogy méltán bámulta az egész világ.

A valóban képzett katonai szakörök már tisztában is vannak az orosz-japán háboru eredményének következményeivel és iparkodnak a Mandzsuriában szerzett tapasztalatokat értékesíteni.

De a mi maradi hadseregünk mumia-eszű vezetői még nem jutottak ennyire. Ők még csak riadoznak, álmélkodnak, sopánkodnak; de még nem akarják elhinni, hogy az olyan közös hadsereg, mint a miénk, mely csak császárt ismer s melynek nemzetet, hazát, honi nyelvét ismernie, szeretnie nem szabad, — fabatkát sem ér.

De hát az orosz-japán háboru folyik tovább. Az oroszok eddig egyetlen nagyobb csatát sem tudtak nyerni, egy év óta a japán nemzeti hadsereg folytást verte, paskolta őket.

Valószínű, hogy a most teljes erővel újra megindult hadakozás csakhamar meghozza a japánok tökéletes diadalát. Tönkre fogják tenni az orosz hadsereget, sőt tönkre fogják tenni az orosz cár világhatalmát is, mely zsarnoki göggel szolgálhadssereg, kancsukával vezényelt áldozatokra, ágyutöltelékemberekre építette uralmát.

És ha ez is bekövetkezik: akkor végre felébred sok százados álmából az osztrák katonai vezetőség is és bár kétségbeesetten, de rájön, hogy az osztrák és magyar hadsereget *nemzeti alapon újjá kell szervezni.*

Mert ezzel a mi mostani se hus se hal hadseregünkkel háboru esetén egyetlen csatát se lehetne nyerni.

Hadseregünk jövője tehát mégis csak az, a mit a magyar nemzet kíván. Hiába sugnak-bugnak Bécsben, hiába nevezik forradalminak a magyar követelést, hiába féltik a monarkia nagyhatalmi állását a hadsereg kettéválasztásától: utoljára csak belátják, hogy ezt kell cselekedniük, még pedig minél sürgősebben, mert különben veszedelembbe kerül nemcsak a nagyhatalmi állás, hanem az uralkodó család sorsa is.

Ma még huzódoznak a józan, kikerülhetlen reformoktól, ma még a magyar vezényszótlól is borzadnak. De nemsokára eljön az idő, hogy belátják: *nemzeti szellem nélkül a hadsereg — harc képtelen!*

Önként kettéválasztják majd akkor az ugynevezett közös hadsereget és lesz külön magyar hadseregünk, magyar vezényszóval, nemzeti zászlóval, Kossuthnótával, Rákóczi-indulóval.

Csak aztán későn ne legyen!

Mert sajnos az osztrák bölcsök egy jó gondolattal mindig el szoktak késni.

A nemzetiségi képviselők az országgyűlésen.

A képviselőház egyik legújabb pártjáról, a szövetkezett nemzetiségi képviselők pártja életéből eddig meglehetősen kevés jutott nyilvánosságra. A nemzetiségi párt működése első idejének nevezetesebb mozzanatairól aradi román forrásból a következő információt kaptuk:

Immár kétségtelen, hogy az aktivitás programján megalakult nemzetiségi képviselők intenzívebb és a nemzetiségi kérdések keretén kívül eső dolgokban is jelentősebb működést fognak kifejteni, mint a román és a régi tót képviselők. Erre mutat, hogy a nemzetiségi képviselők részt akarnak venni a képviselőház bizottságainak működésében, a melyekben előreláthatóan helyet is kapnak. A szövetkezett ellenzék, a mely különben előzékenységgel viseltetik a nemzetiségi képviselők iránt, kijelentette, hogy egyes bizottságokban egy-egy helyet tart fenn a nemzetiségi pártnak. Volt valami külső hatása is ennek az ígéretnek, még pedig az elnökválasztásnál. Az elnökválasztásnál tudvalevően kilenc fehér szavazólappal adatott le. Ezek a nemzetiségi képviselők szavazólappjai voltak, akiket ugyan semmi ellenszenv sem választ el Justh Gyula személyétől, de miután semmi közösség nem fűzte őket össze, demonstrálták ezzel semlegességüket. Az elnökválasztás és az alelnökök megválasztása között történt, hogy a néppárt és a disszidensek egyes tagjai a nemzetiségi képviselőkkel beszédbe elegyedvén, kilátásba helyezték nekik a bizottságokban való képviseletet. Ez arra indította a nemzetiségi képviselőket, hogy az elnök-

választásnál már az ellenzék jelöltjeire szavaznak.

A nemzetiségi-pártnak állandó klubhelyisége még nincs. A pártnak tiz (és nem tizenegy) tagja van, nyolc román, egy szerb és egy tót. A pártterkezetek hivatalos nyelve a magyar.

A párt programja még nincs megállapítva. Ez későbbi tanácskozások hivatása lesz. Annyi valószínű, hogy a régi román nemzetiségi programból el fogják ejteni Erdély önállóságának kérdését s remélik, hogy ezzel a magyar pártok előtt is kedvezőbb színben fognak állani. A párt tagjai sokban fognak törekedni arra, hogy az eddig táplált balvélemények, mintha a nemzetiségi Romániával akár politikai, akár kulturális összeköttetést tartanának fenn, teljesen eloszlansanak. A párt egy tekintélyes tagja így nyilatkozott:

— Ha valaki ilyet próbálna, én lennék az első, aki tiltakoznám ellene.

A párt, miután maga a program még nincs megállapítva, az aktuális politikai kérdésekben nem foglalhatott állást. Így bizonytalan még a nemzetiségi álláspontja a mostani krízis egyik ütköző pontja, az önálló vámterület dolgában.

Ami a Berzeviczy-féle népoktatási reformot illeti, az már bizonyos, hogy az előtérbe tolt nagyszámú sürgős törvényhozási teendők, mint a választói reform, a kereskedelmi szerződések dolga és főként a vám-szövetség problémája által az igen hosszú időre félretételt.

Ami végül azt illeti, hogy a szabad-elyűpárt román nemzetiségű tagjai közül sokan csatlakozni fognak a nemzetiségi párt-hoz, tény, hogy ez a kérdés önként fölmerült, de még egyáltalán semminő tárgyalások nem folynak. Valószínűnek látszik, hogy amennyiben a szabadelyűpárt ellenzékbe megy át, a román szabadelyűek egy része a nemzetiségi párt-hoz fog csatlakozni, mert más részét régi személyi ellentétek választják el a nemzetiségi párt tagjaitól.

Igy hangzik a nemzetiségi forrás jelentése. Magyar politikai szempontból bizonyára lehetne hozzászólni, de kétségtelen, hogy érdekesen bontakozik ki belőle a ma még erősen homályban levő nemzetiségi párt törekvéseinek képe.

A nagy válság.

— március 4.

Tizenhat előkelő tagja a magyar politikai világnak járul sorjába a felség elé. A sort Csáky Albin gróf, a főrendiház elnöke nyitja meg Justh Gyulával a képviselőház elnökével a mai napon.

És mielőtt tovább megyünk, állapodjunk meg itt egy pillanatra. — Mind a két politikus intransigens liberális. Mind a két politikusnak döntő befolyása volt az egyházpolitikai törvények körül. Csáky Albin gróf indította meg az elkeresztelési rendelettel, az első sorba állott a csatában és vele volt Justh Gyula, a ki ekkor a függetlenségi pártot vitte magát és nagy érdeme volt, hogy a csata győzelemmel végződött és az egyházpolitikai törvények megalkotódtak. Ők járnak most is legelő és nyomatéka van ennek a dolognak akkor, a mikor a meghívottak között van a néppárt vezére Zichy Nándor gróf, a néppárt alelnöke Rakovszky István és a konzervatívizmus képviselője ifjú Zichy János gróf.

A válság körül egy újabb momentum is vegyült. A hangot Tóth János ütötte meg, a ki kijelentette, hogy nem ismeri el a delegációk jogosultságát. Új kérdésnek felmerülése ez, a melyet a függetlenségi párt kebelében meg kell oldani. Ugy látszott, hogy a függetlenségi párt megbékélt a delegációba való bevonulás eszméjével, hiszen befogadta kebelébe az Ugron-csoportot, a mely már régen a delegációba való bevonulás mellett döntött. És ime mi történik? Az, hogy a függetlenségi párt egyik alelnöke a delegációs intézménynek eltörlését követeli, akkor, a mikor a párt, ha oda bevonul, a többséget képezi.

Politikai körökben nagy érdeklődéssel tekintenek az audienciák eredménye elé, bár alig hihető, hogy a válság hamarosan megoldást nyer.

Mozgalmat keltett politikai körökben Barabás Béla cikke, a mely március 8-ikára akciót helyez kilátásba a képviselőházban.

Ezzel szemben utalunk az ellenzék vezérkarának felfogására, a mely mindenképp szemben a passzív rezisztenciát hirdeti és így alig hihető, hogy Barabás akciójának bármilyen irányban is fogantja találna lenni.

A meghívottak álláspontja.

A ma kezdődő királyi kihallgatás alkalmából nem érdektelen az egyes meghívott politikusok véleménye a helyzetről.

A felvonulás elég színes. Csak éppen a nemzetiségi klub, a demokrata párt és a szociálisták képviselői hiányoznak. A nemzetiségi körökből azért nem kaptak meghívást, mert párttal alakulásukról még nem vettek tudomást, a szociálisták és a demokraták pedig azért nem, mert mindeddig együttvéve csak öten vannak.

Felhivatalosan hangoztatják még azt is hogy Széll Kálmán, Wekerle Sándor és Kossuth Ferenc azért nem kaptak meghívást, mert az ő nézetüket a válság ügyében egyszer már hallotta a király.

A meghallgatandók nézetével körülbelül már most is tisztában van a politikai világ.

Gróf Apponyi Albert csak tegnap nyilatkozott a megoldási módok felől. Szerinte koalíciós kormányt kell alakítani. A katonai kérdésekben a nemzeti követeléseket érvényesíteni kell, de megelégszik a 67-es alapon való fejlesztéssel. A közgazdasági dolgokban az önálló rendelkezést hangoztatja, de a megoldás módjaira nézve a alkudozásoknak teret enged.

Báró Bánffy Dezső, aki komoly megfontolással egyaránt figyelemmel van a nemzet és a dinasztia érdekeire, a 67-es alakulás híve, de önálló vámterülettel és a hadseregben a magyarság jogainak érvényesítésé-

Református papokról.

Írta: Lovassy Andor.

Nadányi Gerzson.

Békésben, Biharban a legrégebb, legelőkelőbb familia, a Nadányi-familia.

Az ősi Borsa nemzetségből származtak. Nem egy volt közülök nádorispán, kiváló vezérszerepet játszó férfi. Prima jusson szerzett pusztakovácsi és fekete győrsi birtokaikat ma is bírják e család tagjai. Dehát nemesek az az egy néhány hold volt az ő birtokuk, hanem Békés vármegye fele az övék volt valaha. Az igaz, hogy ez a birtok akkor nem sokat ért, mert víz alatt volt s a vadruccatójás, a csik és a hal volt a jövedelem, de ma már milliókat érő Kánaán ez a föld.

Hogy pedig ezt a Kánaán földjét elvesztették a Nadányiak, annak az egyik ősiük, Gerzson az oka.

A dolog úgy történt, hogy Lipót császár alatt fokozott dühvel kezdték üldözni a reformátusokat. Megharagudott erre nemzetes és vitélő Nadányi Gerzson uram és hogy annál nagyobb hévvel védhesse az ő református hitét, elment Debrecenbe, theologus lett és pappá avattatta magát.

Mint hírneves predikátor hirdette az Ur igéit Békésben, Biharban.

Nosza megtudták ezt Bécsben inquirálni kezdték a nemes férfit, bele is kötöttek és rövid uton elvették tőle a Békés vármegyei birtokot s még abban az esztendőben oda adták a Nadányi familia prima jusson szerzett békési uradalmait egy bécsi pékmessternek, valami Haruckernek, kinek adós volt a hadikínestár a prófontok árával.

Harucker ur báróságot kapott, a címe-

reben most is ott van a kifli) és övé lett a vízzel borított Nadányi-uradalom.

Gerzson ur pedig csak prédikált tovább Biharban, de azért meg nem hajtotta a nyakát. Nem protestált, nem apellált, hanem megadta magát a praedesteinációnak.

Ennek egy pár száz esztendeje már, de ha a Nadányiak az ősiük diadalmára hivatkoznak a megyegyűléseken, mindig büszkén említik Nadányi Gergelyt, a ki meggyilkolta Báthory Gábort, Erdély fejedelmét, mert elszerezte a feleségét és büszkén hivatkoznak Nadányi Gerzsonra, a ki vagyona nagy részét kockára tette a hitéért.

Maguk közt azonban így beszélgetnek: az Istennyila ütötte volna meg azt a bolond Gerzson, kellett neki a papság? Ha nem prédikált volna ennyit, most is a miénk lenne Békés vármegye felerésze, a Wenckheim meg a Harucker birtok.

Muhi Pál.

Ez már későbbi dolog, a mit itt elmesélek. A múlt század ötvenes éveiben Muhi Pál volt a gyantai református hívek lelkipásztora.

Világlátott ember volt az öreg. A szabadságharc után kimenekült Törökországba s mikor amnesztiát kapott, egy üvegben hozott magával a Fekete tenger vizéből egy pár itéenyit.

Szerették az öreget a gyantaiak, ő is szerette a népet. Hazajövele után kihirdette a szószékéről, hogy karácsony utánig nem lesz keresztelő Gyantán, akkor aztán tömegesen kereszteli meg s gyermekeket tenger-vízzel.

Boldog volt a falu és mindenki örömmel várt a nagy napra. Karácsony után való szerdán huszonöt gyermeket vittek fel

a gyantai templomba, hol kegyes beszédet intézett a hívekhez tiszteletes Muhi Pál uram, elmondta azt is, hogy vizet hozott abból a tengerből, amelyben Thököly Imre, Zrínyi Ilona, II. Rákóczi Ferenc, Beresényi Miklós, Mikes Kelemen és a többi bujdosó fürdött valaha régen, amelybe hullatta könyveit Kossuth Lajos. Zokogott az egész gyülekezet a megható beszédétől. Midőn a keresztelésre került a sor, a népszerű lelki pásztor előhuzott a tógája zsebéből egy hosszú, öblös korsót és ráönté annak a tartalmát az első gyermek ártatlan fejére.

A szülők, a komák és a komaasszonyok, sőt talán maga Muhi Pál uram is rémülve látták, hogy fekete lett a viztől a kis pogány feje. A tiszteletes ur azonban nem jött zavarba, hanem végig ment a soron és megkeresztelte a fekete folyadékkal mind a huszonöt gyermeket.

Mikor a templomból kimentek, azt kérdezte tőle a kurátorné, aki egy pár iker-gyermekkel szintén érdekelt volt: tiszteletes uram, miért volt olyan fekete az a víz?

Muhi Pál uram nagy komolyan rávágta: miért volt fekete? Hát azért volt fekete, mert a Fekete tengerből merittem.

Tulajdonképpen pedig — de csak magunk közt legyen mondva — a tiszteletes ur felesérelte a tenger-vízzel telt üveget a tintás korsóval.

Különbön arról is nevezetes volt Muhi Pál, hogy elvált hűségét hitvestársától törvény szerint, de husz esztendő múlva újra megkérte, lakodalmat csaptak és éltek egymással hosszú esztendőkön keresztül jó békekességben.

— Balogh Péter.

Ki ne hallotta volna hírét a tisztantuli

sével, belső ügyekben nemzeti magyar politikai kormányzással. Báró Bánffy bizonyára a legőszintebben fogja feltárni az uralkodó előtt a helyzetet és az orvoslásra vonatkozó tervei okvetlen figyelmet fog kelteni.

Gróf Csáky Albin, báró Dániel Ernő, Falk Miksa, Hodossy Imre és Láng Lajos nézetei körülbelül meg fognak egyezni a Tisza-féle politikával s jó szerencse lesz, ha közülök egyikük nem fogja azt ajánlani, hogy a király minden gondolkodás nélkül a legelső alkalommal oszlassa fel ismét a képviselőházat.

Meglepetést a Láng Lajos előterjesztései kelthetnek. Láng Lajos azóta kedves ember Bécsben, amióta a magyar quota fölemelése mellett nyilatkozott. Talán ajánlani fogja, hogy adjanak a katonai kérdésekben engedményeket, de emeljék föl a hozzájárulás mértékét.

Hodossy Imre a maga álláspontjáról így nyilatkozik:

— Mindenben az egykori nemzeti párt programját vallom és nem adtam fel semmit belőle. Ma is azt követelem, amit akkor követeltünk, amikor még szemközt álltam a régi szabadelvű párttal. Ez a párt a rideg konzervativizmus alapján állott, amikor mi, nemzeti pártiak a szabadelvű pártiakkal fuzionáltunk. Akkor vezérünknek, Széll Kálmánnak bejelentettük, hogy mi szilárdan megmaradunk programunk mellett. Széll és pártja azt nemcsak tudomásul vette, de utóbb el is fogadta a Szentiványi-pontokat s ezzel a maga egészében vállalta a mi programunkat. Röviden és precízen így fejezhetem ezt ki, hogy a szabadelvűpárt a Szentiványi-pontok elfogadása óta a hatvanhetes alapon áll, de ennek igaz szellemében való végrehajtását követeli, szóval a nemzeti vívmányok fokozatos megvalósítását, anélkül azonban, hogy ezzel rázkódtatásnak tennők ki az országot.

Darányi Ignácnak a programja megegyezik a gróf Andrássy Gyula előterjesztéseivel.

Thaly Kálmánnak a nézetei megegyeznek azokkal, amelyeket Kossuth Ferenc terjesztett a király elé.

Ami a néppártiakat, gróf Zichy Nándort és Rakovszky Istvánt illeti, az ő nézetüket kifejezi a következő ismertetés:

— Amíg ez a liberális párt zárt testületet képez Tisza István körül, sem alku-dozni velük, sem megegyezni nem megen-gedhető mindazon egyéneknek és pártok-nak, akik a rendszer ellen küzdöttek és akik ellen irtóháborút indított Tisza az ex-lexben való házfelosztással. Az igazság az, hogy a függetlenségi párt, amikor a disszidensek-vel, a néppárttal és az új-párttal a közös munkaprogramra és a kormány alakítására nézve egyezsége lépett, a hatvanhetes ala-pot nem vette tagadásba, sőt hajlandó azt teljességében végrehajtani s a belső refor-mokat annak keretében keresztülvinni. And-rássyt nem a 67 választja el Tiszától, ha-nem a kormányzati rendszer és a parla-mentarizmus ellentétes felfogása és a tisz-tesség és a becsület. A szövetkezett ellen-zéket ugyancsak a becsület köti Andrássyhoz, hogy azt a férfit, aki a nemzet és a király előtt egyaránt híven képviselte a koalíciót, gróf Tisza István bosszujának ki ne szol-gáltassa.

Itt említjük meg, hogy az első napra, szombatra, azt tervezték, hogy a következő államférfiakat hallgatja meg a király:

Gróf Csáky Albint,
Justh Gyulát és
Hodossy Imrét.

Délután gróf Tisza István miniszter-elnök fölkereste lakásán Hodossy Imrét, aki meghülése miatt nem hagyhatja el szobáját. Hodossy azt kérte, hogy az ő kihallgatását

halasszák el keddre. E szerint helyette szom-batra Dániel Ernőt hívták meg.

*

Gróf Tisza István meglátogatta gróf Csáky Albint és Justh Gyulát, mely alkalommal értesítette őket, hogy a királyi fo-gadtatás ma lesz.

Gróf Csáky délelőtt 11 órakor, Justh pedig délután 2 órakor megy a királyhoz. Már tegnap este mindketten el is utaztak Bécsbe.

A mai meghívottak között volt, mint már fentebb jeleztük Hodossy Imre is. De hír szerint Hodossy betegségére való tekin-tetből a királyi kihallgatás elhalasztását kérte, s így helyette báró Dániel Ernő jár-ul a felség elé.

Vasárnap báró Bánffy Dezsőt, Falk Miksát és gróf Zichy Nándort fogadja a király. Hétfőn szünetel a politikai vándorlás, mert a korona általános kihallgatást tart.

Most már csak az a kérdés, vajjon a király e sokféle véleményből mit fog le-szűrni és megszünteti-e rövidesen ezt a nagy politikai váltsógot?

Egyház és iskola.

Próba esküdtzéki tárgyalás. Az akadémiai joghallgatók tegnap délután 5 órakor az akadémia V. sz. termében jogi tanulmányaik gyarapítása céljából gyakorlati próba esküdtzéki tárgyalást tartottak, melyen az érettebb és jobb szónoki képes-séggel bíró jogászok szerepeltek. Jogásza-inknak a jogi pálya közül illetően való gya-korlati módszer utján szerzett ismereteik, határozottan nagyban fejlesztik tudásukat.

református egyházkerület superintendensének Balogh Péternek?

A debreceni diákok még ma is szájról-szájra adják az ő jóízű viselt dolgait.

A püspöki széke tulajdonképpen úgy került az öregnek, hogy a hatvanas évek ele-jén, a pátens kihirdetés után, a debreceni nagy gyűlésen, mint legidősebb esperes ő elnökölt a debreceni kis templomban.

De alig kezdték meg a gyűlést, hire futott, hogy ágyukkal vették körül a tem-plomot és nyomban ezután, belépett az aj-tón Hanke Leó császári biztos és így szólt:

— Ezt a gyűlést ő felsége a császár nevében feloszlatom.

Tisza Kálmán, aki Balogh Péter mel-lett ült, oda sugott valamit az öregnek.

Balog Péter erre felemelkedett és vil-logó szemekkel ránézett a császári biztosra s így felelt:

— En pedig ezt a gyűlést az Uristen nevében megtartom. Amen!

Meg is tartották.

Nem is volt népszerűbb ember abban a időben Balogh Péternél, nemsokára meg is választották superintendensnek.

Szép, borotvált képű patriarcha volt. Különös, vontatott, lassu beszéd modoráért kifigurázták a diákok, de valamennyien szerették a jószívű, nemesen érző öreg urat.

Sok belond adoma forog közszájjon ma is, néhányat elmondok róla.

Egy alkalommal az elemi iskolákat vizsgálta Balogh Péter. A szavalásra került a sor, azt kérdi az öreg ur a taniótól:

— Na tanító ur, hát tudnak ezek a számarak szavalni?

— Igenis, tudnak.

— Na, te nagyfülü, ott az utolsó pad-ban, hogy hinak?

— Kis Péternek hinak, kérem alásan.

— Na, kedves öcsém Kis Péter, szavalj tehát valamit

Kis Péter kiállott a placra és elkezdett hadarni, szavalni, ilyenformán:

A kis egér.

Egyszer a nagy szénagyüjtők

Egy kis egeret fogtak,

Egeret fogtak,

Hogy mit csináljanak vele,

Azon tanakodtak,

Tanakodtak.

Egyik mondá: kutba vele!

Másik mondá: villahegyre!

A harmadik nagy bölesen mondá:

Dugjuk a nagy boglya alá,

Boglya alá.

Az majd aztán agyonnyomja!

Ugy lesz biz az,

Jól lesz biz az,

A nagy boglya agyonnyomja,

Agyonnyomja.

Végig hallgatta ezt a szapora hadarást Balogh Péter s így szólt:

— Tyhü. Édes fiam Kis Péter, hát ez is szavallás? Nem így kell ám szavalni.

Hallgasd meg, hogy kell szavalni. Példának okáért így kell szavalni:

A kis egér.

Egyszer a nagy szénagyüjtők

Egy kis egeret fogtak,

Hogy mi csináljanak vele?

Azon tanakodtak.

Egyik mondá: kutba vele

Másik mondá: villa-hegyre

A harmadik nagy bölesen mondá:

Dugjuk a nagy boglya alá,

Az majd aztán agyon nyomja!

Ugy lesz biz az, jó lesz biz az,

A nagy boglya agyonnyomja.

*

— Így kell szavalni édes öcsém Kis Péter, nem úgy, hogy ricsitacsi, ticsitacsi.

Egyszer meg a kollégiumban censealat a diákokat a földrajzból. Egy gyenge tehet-ségű ifjunak a tengerekről és kikötőkről kellett volna beszélni, de bizony a fiu hallgatott, mint a kecsége.

Az öreg Balogh Péter segíteni akart rajta és így szólt:

— Na fiam, nem tudod, hogy mi az a kikötő? hát majd megmagyarázom én:

— A kikkötő, a kikkötő, a kikötő, de itt az öreg is megakadt — hát a kikötő édes fiam, épen olyan, mint az én kampós botom. Azzal példázás okáért felmutatta a kampós botját.

Egy alkalommal a híres debreceni profes-szornak, Gelenczey Pálnak az órájára ment be a superintendens.

Kiszólit a professzor egy diákot:

— Na barátom mondja meg, milyen alkatrészekből áll a víz?

A diák kezdi mondani, de nehezen, hogy a víz áll hidrogénből, oxigénből, az-tán zavarba jön, megint elől kezd, megint nyekeg. Dühbe jött erre Balogh Péter és így szólt: — Te Gelenczey: Mi a kacskaringós menykőnek kinezod ezeket a szegény fiukat azzal a hidrogémmel, nitrogémmel? A víz viz, a bor bor, tanuld meg! Idd meg! En-gem sohase kinezod a vegytannal, mégis püspök lett belőlem. Punktum!

NAPI HIREK.

— **A királyi kihallgatások.** Értesülésünk szerint a magyar politikusok kihallgatása egyelőre szünet nélkül folyni fog. Az eddigi rendelkezések szerint a kihallgatásokat vasárnap is folytatja a király. A kihallgatások sorrendje még nincs meghatározva.

— **Az igazságügyminiszter és az ügyvédjelöltek.** Az ügyvédjelöltek működésének megszorítására vonatkozólag az igazságügyminiszter körrendeletet adott ki, amely bizonyára nagy visszatetszést fog kelteni érdekelt körökben. Az igazságügyi miniszter kezdeményezésére ugyanis belügyi kollégája értesítette a főispánokat, hogy az ügyvédjelöltek szinleges kamarai bejegyzésének lehető elkerülése és megakadályozása érdekében különös figyelemmel legyenek arra, hogy mindamaz esetekben, midőn oly jogvégezett egyén neveztetik ki valamely, az ügyvédjelölt állásával össze nem férő állásba, aki a pályázati kérvényeinek adatai szerint bejegyzett ügyvédjelölt, a kinevezéséről az illető ügyvédi kamara minden esetben értesítessék. Miután ezen intézkedés az ügyvédjelöltek szinleges kamarai alapján más-nemű foglalkozás mellett és a törvényben előírt, de tényleg ki nem töltött gyakorlat időt ki ne mutathassák a belügyminiszter a cél tökéletesebb elérése végett kiterjeszti minadazon esetekre is, midőn kamarailag bejegyzett ügyvédjelölt választás útján alkalmaztatik valamely, az ügyvédjelölti minőséggel össze nem férő állásba.

— **A klinika világitása.** A bábaképezde és az ezzel kapcsolatos klinika, munkálatai rohamosan haladnak előre. A klinika lesz az első közintézmény, amelynek villany világitása lesz. A telepet a klinikán állítják fel, de ha akkorára meglenne a városi villamostelep, az esetben a klinikának nem lenne külön telepe, hanem a városi villanyteleptől kapná az áramot.

— **A debreceni tisztviselők öngyelző egylete** igazgatósága tegnap tartott ülésén készítette elő az e hó 12-iki disz közgyűlését, melyet a kereskedelmi társulat disztermében tart meg. Az egylet 25 éves fennállásának jubileumát ünneplő disz közgyűlést gróf Degenfeld József, diszelnök nyitja meg. A 25 év történetét Oláh Károly igazgató mondja el. Azután következnek az esetleges viszontüdvözlések, majd az 1904 évi zárszámadás és évi jelentés letárgyalása.

— **A krumpli.** Akik alaposabban ismerik a piaci viszonyokat, azok már régen mondogatják, hogy a rettenetes drágaságnak nem annyira a tavalyi szárazság, mint inkább a kereskedők eljárása az igazi oka. A nagy élelmiszer kalmárok a különféle cikkekkel óriási mennyiséget vásároltak össze és miután az árak az ő raktáraikban torlódtak meg, kényük-kedvük szerint szabták meg az árakat. Ez történt például a krump-lival, amelynek ára az utóbbi időben majdnem elképzelhetetlen magasságot ért el. A kalmár urak persze mindent a szárazságra toltak és azt állították, hogy a készlet csekélyisége képezi a horribilis árak okát.

— Nyilvánvaló volt ugyan, hogy ez nem igaz, de hát mitsem lehetett tenni, mert az egyedül hatalmas urak ők voltak és úgy diktálhattak, amint nekik tetszett. Ez állapotban történt, hogy a kormány az ő óvintézkedésével befagyott. — A kormány ugyanis az ősszel azt hitte, hogy a tavaszra nem lesz krumpli s így a kigazdák nem tudnak krumplit vetni. E hitében az őszi hónapokban nagymennyiségű burgonyát vásárolt, hogy azt a vetés idején kioszthassa.

Időközben kiderült, hogy az országban még sem volt oly rossz a krumpli-termés, mint gondolták és a kigazdáknek elég vetni való készletük van. Ily körülmények közt a kormánynak arra kellett gondolni, hogy a fölösleges krumpli készleten tulajdon és azt értékesítse, persze nem haszonnal. Nos, hát a kormány ezt meg is cselekedte s az élelmiszerpiacon a maga burgonyájával megjelent. Mondani sem kell, hogy a krumpli árát aránylag csekélyre szabta és métermázsáját öt és fél koronáért adja. Ha nem esalódunk, az első árusítás csak holnapután veszi kezdetét Budapesten s az eredmény ott máris bámulatos. A piacokon ugyanis a burgonya ára már tegnap lecsott és ma a kicsiben árusító kofa se kért egy kilóért öt és fél krajcárnál többet, amiből az világlik ki, hogy a nagykereskedők, akik eddig nyolc tíz krajcárért követeltek, — egyszerre olesó árakat szabtak s a nagy haszonról lemondtak. Ez a tény azután teljesen igazolta azokat, akik nem annyira a szárazságban, mint az üzérkedésben találták a drágaság igazi okát. Egy ily van Budapesten, de sajnos nincs egy Debrecenben, mert itt még mindig oly magas a krumpli ára, hogy a tehetős emberek is csak esemegéül vásárolják. Valóban kívánatos volna, ha a városi hatóság már egyszer megmozdulna és tenne valamit a szegényebb néposztály érdekében.

Most már elmúltak azok az idők, a mikor a hatalmas ur azt vágta oda a szegényeknek, hogy egyenek krumplit, ha nem telik husra. Ma a hus aránylag olesőbb, mint a krumpli.

— **Fehér nap.** Az anyakönyvi hivatal halálzási osztályának jelentése szerint a tegnapi napon egyetlen egy halálozás sem történt.

— **A vendéglősök kávé ipartársulát közgyűlése.** Tegnap délután tartotta a debreceni vendéglősök és kávé ipartársulata Hauer Bertalan elnöke alatt rendes évi közgyűlését. A zajosnak ígérkező gyűlés meglehetősen simán folyt le. A titkár ismertette a múlt évi zárszámadást, bejelentette, hogy a vallás és közoktatási miniszter a pincér szakiskola céljaira 300 koronát adott, továbbá a választmány azon határozatát, hogy Orfeum engedélyt június 1-től augusztus 31-ig mindenki kaphat. Hauer elnök tartalmas beszédben rámutatott a vendéglősök, bormérők és kávé ipar azon súlyos sérelmére, melyet a főkapitány a záróra behozatalával okozott. Ez az iparunk tönkretűtésének kezdeteugymond mert a bormérő például egész nap nem vesz be semmit, este 8-tól 12 óráig pedig nem tud annyi forgalmat csinálni, hogy a tisztességes megélhetését biztosítsa. Igazságtalannak tartja a főkapitány azon intézkedését, hogy egyes vendéglős és kávé iparosoknak adott záróra meghosszabbítást. Indítványozza, hogy a közgyűlés tagjai tartsanak össze és kövessenek el minden lehetőt, hogy a főkapitány sérelmes és az üzletüket egyenesen tönkretűtő intézkedése hatályon kívül helyeztessék. Ezt egyhangulag elfogadták. Rossenberg Simon indítványozta azután, hogy a közgyűlés szavazzon köszönetet az elnökségnek elmúlt évi működéséért, — amit — szintén elfogadtak, mire a közvéget ért.

— **A városi szervező bizottság** tegnap délutánra ülést hívott egybe, mely azonban Kovács József polgármester akadályoztatása miatt ezúttal elmaradt.

— **Szökött katona.** Megunta a gyöngy életet Erdei Imre katona, aki a 39-ik gyalogezred 10-ik századánál szolgált, mint közlegény. A múlt hó 20-án megszökött századától, és azóta összezsavarogta az országot. Míg a pénze tartott, addig vonaton utazgatott. Először Szegedre, onnan Szolnokra ment

ott már elfogyott a pénze és Debrecenig gyalog tette meg az utat. Tegnap este kint bolyongott a nagyerdőn, mikor rábukkant egy esendőrrő, kinek gyanusnak tünt fel az ödöngő katona és mint felszólításra igazolni nem tudta magát bekísérte a esendőrségre. Megmotozása alkalmával találtak nála egy forgópisztolyt és töltényeket, melyeket állítása szerint már Debrecenben szerzett. A szökött katonát a esendőrség átadta az itteni 39-ik gyalogezred hadtestparancsnokságnak.

— **Kriványné újból férjhez ment.** A hirhelt aradi árvaszéki sikkasztó felesége élt tudvalevőleg azzal a jogával, hogy a hosszabb időre ítélt házastársától az ártatlan elválhat. Most — a mikor idestova Krivány kitölti börtönbüntetését — az elvált asszony végképpen megszakított minden közösséget volt férjével s február 27-én újra férjhez ment Hatz József mészáros és szőlőbirtokoshoz. Kriványné ma 47 éves, a férje 46. Itt említjük meg, hogy Krivány ma egy kérvényt nyújtott be az aradi törvényszékhez, amelyben hivatkozván egy miniszteri rendeletre, az iránt folyamodik, hogy feltételesen bocsássák szabadon. — A kérelem felett a napokban esetleg holnap dönt a felügyelőbizottság.

— **Az ipartestületi betegsegélyző pénztár** holnap délelőt 10 órakor tartja évi rendes közgyűlését, melyen kizárólag a közgyűlés által megválasztott közgyűlési kiküldöttek vehetnek részt, akiknek az ez alkalomra szükséges igazoló jegyeket a hét folyamán kézbesítették. A közgyűlési tereembe csakis ezen jegyek felmutatása ellenében lehet bejutni.

— **Körözött betörők.** A máramaroszigeti rendőrség táviratban értesítette a debreceni rendőrséget, hogy az ottani takaréks és hitelintézet Wertheim szekrényét ismeretlen tettesek feltörték és abból 3342 korona készpénzt loptak el. A betörőket nyomozza a rendőrség.

— **Ellopott szárnyasok.** A napokban történt, hogy Szabó István ondódi tanyai lakos tyukólából 6 drb. tyukot elloptak. A esendőrség a feljelentés folytán kinyomozta a tettest Molnár István ondódi lakos személyében és ellene az eljárást megindították.

— **Békéltető bizottsági ülés.** Az ipartestület békéltető bizottsága e hó 6-án hétfőn délután 4 órakor ülést tart, melyen magánfelek vitás ügyei nyernek elintézési.

— **A nőipariskola gyűlése elmarad.** A nőipariskola felügyelőbizottságának e hó 5-én, vasárnap d. e. 11 órára, hirdetett gyűlése, a népkönyháának éppen akkor leendő ünnepélyes bezárása miatt, elmarad, illetve később közlendő időre halasztatik. A felügyelőbizottság elnöksége.

— **Megcsalta a menyasszonyát.** Nagyon szerették egymást Olveti Lajos napszamos és Nyiri Erzsébet hajadon és az egymás iránti kölcsönös szerelem arra indította őket, hogy családi otthont alapítsanak. Jegyet is váltottak, melyet természetesen mindegyik részről gyűrűvel pecsételtek meg. Történt azonban, hogy közben összekülbözték, megszűntek jegyesek lenni és a gyűrűket visszaadták egymásnak. Ebben azonban a vőlegény egy kis taktikával járt el, amennyiben a menyasszony által neki adott arany gyűrű helyett szép sárgaréz hamisítványt adott vissza. A becsapott mátka tegnap panaszt emelt a rendőrségen furfangos vőlegénye ellen, család miatt.

— **Köszönet nyilvánítás.** Felejthetetlen férjem néhai Irsay Miklós végtisztesség tételén megjelent kartársak, barátok, rokonok és ösmerősöknek a kik ez által is mély fájdalommat enyhíteni igyekeztek, ez uton is hálás köszönetemet nyilvánítom. Özv. Irsay Miklósnéj

— **Meglopott csárdás.** Sipos Imre látóképi csárda tulajdonos házatájéka ugyan csak látogatott helye a tolvajoknak. A múlt hó 10-ikén 13 tyukot loptak el udvaráról,

Amíg a padlásáról a múlt év december havától kezdve ez év február hó 28-ig 200 korona értékű tengerit vitték el. A csendőrség a tolvajokat nyomozza.

— **Szerelmi dráma.** Szükszavu távirat jelenti Püspök-Ladányból, hogy ott tegnap délután Csakó Elek 18 éves szabósegéd, agyonlőtte kedvesét Darai Gyulánét, azután magát lőtte agyon. Csakó Darainé férjénél volt alkalmazva, s ez idő alatt fejlődött ki közöttük a szerelmi viszony. Mindketten szörnyet haltak.

— **A Podmaniczky-ház ujjáépítése.** Irunk már arról, hogy a Széchenyi és Halaszi sarki részét a Podmaniczky háznak ujjáépítik. A napokban itt járt a háztulajdonosa: báró Podmaniczky Frigyes, ki megnézte mérnökeivel a házat és utasításokat adott az ujjáépítéshez. Eszerint már május első felében hozzákezdnek a munkálatokhoz és hatalmas impozáns, modern egyemeletes ház november elsejére készen lesz.

— **A polgári takarékos és segélyszövetkezet igazgatósága az evang. filléregylet javára 10 kor. azaz tíz koronát jutatót kezdeményez.** Ezen kegyes adományért a filléregylet nevében hálás köszönetet mondok. Materny Lajos főesperes.

— **A városi szegényügyi bizottság** tegnap délelőtt ülést tartott Oláh Károly tanácsnok elnöke alatt, melyen a folyó ügyeken kívül 8 egyént vett fel a szegényházba, 12 egyének szavazott meg segélyt és négyet elutasított.

— **A szabad iskola látogatóihoz.** Bartha Béla dr. jogtanár ma szombaton d. u. félhat órakor fejezi be a szocializmusról szóló előadás sorozatát. Az előadás megint a kereskedelmi Akadémiában lesz. Belépti díj nincs.

— **A bérkocsisok megrendszabályozása.** A bérkocsisokra állandóan sok a panasz. A közönséggel szemben illetlenül viselkednek, gorombáskodnak, követelőznek és emellett még kocsijaikat sem tartják rendben, rosszak, piszkosak. A tanács most a legnagyobb szigorral akar eljárni a bérkocsisok ellen. A tegnapi tanácsülésen szóba kerültek a bérkocsisok, és a tanács utasította a főkapitányt a legnagyobb szigorral intézkedjék a bérkocsisok rendbehuzatala iránt és akadályozza meg, hogy a fiakeresek jogaikat eladhassák.

— **Az állami tisztviselők figyelmébe.** Az állami tisztviselők országos egyesületének debreceni s hajdúvármegyei köre ma, szombaton délután 5 órakor tartja évi rendes közgyűlését a városháza nagy tanácstermében. A gyűlésre ismételten felhívjuk az egyesületi tagok figyelmét.

— **Elfüstölt milliók.** A magyar korona országában az elmúlt évben 11 millió korona értékű dohánygyártmányt fogyasztottunk el. Három és fél millió koronával több ez, mint az előző évben. Az elfüstölt milliók összegében benne szerepelnek összes szivaraink, cigarettáink, pipadohányaink, mindenféle dohánygyártmányaink. Még a burnót is, melyre — ki hinné? — százhatvanezer koronát költenek el egy év alatt.

— **Razzia.** Az éjjel a rendőrség Mile Pál fogalmazó vezetésével razzit tartott, mely alkalommal elfogtak nyolc foglalkozás nélküli egyént.

x **Fogfájást és szájbüzt azonnal megszüntet** a Plombus amerikai önpombázó szer. Bővebbet a lapunk mai számában közzétett hirdetésben.

x **LETZTER JÓZSEF** fényképészeti festészet és fényképnagyítási műterme Piacutca 44. dr. Ujjfalussy-ház. Állandó fényképfelállítás a műterem kapubejáratánál levő kiskakában

Az Arany Bika kávéházban minden este cigányzene

szilárd és folyékony
Targiféle Szappan
Glycerin
a bőrre fehérre
és gyöngéddé teszi.
Mindenütt kapható.

Glycerin szappan
egy falóttéknél, mint a gyermekekén a leggyöngébb korban a legkifünőbb tisztító szernek bizonyult. Ismert tekintélyek, mint dr. Hebra tanár, Schandlbauer, Frühwald, Breus Károly Gusztáv, Schandlbauer stb. . . által legjobb eredménnyelhasznált.

Humor az igazságszolgáltatásban.

Ezzel a címmel egész szorozatát a pompás jeleneteknek halmozza fel egy londoni folyóirat, mintegy bizonyítékul annak, hogy még a rideg Angliában is van derült pillanat a bíróság előtt

George Gattesről, a híres londoni ügyvédéről beszélnek, hogy nálánál esőkönnyesebb ember kevés van. Egy alkalommal éles kérdések alá vett egy tanút, de hiába igyekezett azt zsákutcába esalni, a ravasz tanu mindig kitudott siklani a döntő ponton a fiskális furfangos ostromából. A bíró és az esküdtek már türelmetlenkedtek a hosszú vallatás miatt, végre a bíró intett az ügyvédnek, hogy végezze be, amit ez nem nagyon szívesen tett meg,

— Oh, ön nagyon eszes ember! — mondta keserűen a tanúnak. — Nagyon eszes ember!

A tanu udvarias meghajtással köszöntö meg a kétes értékű bókot és azt felelte:

— Szívesen adnám vissza önnek a complimentet . . . ha nem kötne az esküm.

Edwin James, a kitűnő jogtudós és államügyész ügyvéd korában nagyon rossz fizető volt. Nagy jövedelme mellett is szinte szenvedélyesen adós maradt a lakásával és minden egyébbe, amit csak hitelbe kaphatott.

Egy alkalommal a háziura, aki sokkal büszkébb volt jeles lakójára, semhogy kitétte volna a lakásból, amelynek bérével már jó ideje maradt adós, furfanghoz folyamodott, hogy a pénzt megkapja és még se kelljen összeveszni a lakójával.

— Egy jogesetben szeretném az ön véleményét és tanácsát kérni, ha szíves lenne fölvilágosítani — mondta Jamesnek.

— Nagyon szívesen — felelte ez — kérem, írja le a tényállást, majd áttanulmányozom.

A házigazda erre leírta a tényállást, vagyis a lakójával szemben való viszonyát annak örökös hátralékát, a végén pedig arra kérte az ügyvédet, adjon neki tanácsot, hogy mit tegyen.

Másnap a következő választ hozta a posta a híres ügyvédől.

— Ami a multat illeti, — ha ez én rá vonatkozik, — akkor a lakbértartozás a köztünk történt tanácskozással és ezen tanácsossal teljesen ki van egyenlítve, a jövőre nézve pedig az ön esetében csak egy segíthet: a türelem.

Lord Bowensnek, a szenális bírónak csak egy hibáját rótták föl: a tulságos

íróniát. Cinikus ember volt, aki a legborzalmasabb esetet is humorral fűszerezte. Egy alkalommal egy rablógyilkos állott az esküdtszék előtt, a melyen lord Bowens elnökölt. A borzalmas körülmények, amelyek közt a véres tettet elkövette, természetesen erősen ingerelték a bírónak humoros hajlamát, aki aztán a következőkép vonta össze a tényállást:

— Az esküdt urak észrevehették, hogy a vádlott, bármennyire megdöbbenő is, a mit elkövetett, voltaképen igen finom lelkű ember és fölötte tapintatos gentleman. Nehogy a beteg öreg asszonyt, akit éjnek idején meglátogatott, lépteivel felriassza álmából, az előszobában levette cipőit s noha hideg tél volt, inkább harisnyás lábbal tette meg az utat az emeletig. Továbbá ahelyett hogy rablási ösztöne egyenesen az éléskamrába vezetne volna, óvatosan előbb körszemlét tartott a lakásban, ügyelve arra, hogy még a eseléseket se költse fel álmukból . . .

Igy folytatta a bíró az egész eset előadását, de mekkora volt a meglepetése, amikor előadásának hatása alatt az esküdtek a vádlottat felmentették.

Mulatság.

Jogász táncestély. A jogász táncestély iránt, városszerte nagy az érdeklődés. A páholy jegyek közül már sok elő lett jegyezve, épen azért kéri a rendezőség, hogy a részt venni óhajtok mielőbb jegyeztessék elő páholyaikat Zádor Lajos ur dívattermében s a jegyeket pedig 6 óra délig kiváltani szíveskedjenek.

Örmesteri tánc estély. A es. és kir. 39 gyalogezred örmesterei ma szombaton este tartják táncestélyüket az angol királyi szálloda éttermeiben, melynek jó sikeréért a rendezőség mindent elkövetett és itt tudatjuk azt is, hogy a mulatság kezdete este 9 órakor lesz nem pedig 8 órakor mint a meghívón van.

S Z I N H Á Z.

Műsor.

Márc. 4. szombat Cigánybáró Daljáték.

Márc. 5. vasárnap d. u. Tolone Népszínmű.

Este Arany patkó Bohózat.

* **Színházi hírek.** Vasárnap két előadás lesz, d. u. színe kerül Tóth Ede 3 felvonásos népszínműve a „Tolone”. Este lesz a bemutatója Kadelburg Gusztáv három felvonásos vígjátékának, „az Arany patkó”-nak. A vígjáték főbb szerepei a következőkép vannak kiosztva. Wollien Ludolf — Krémer, Mária — Arday Ida, Egon — Palágyi, Viktor — Csontos, Richard — Csiky, Elly — Püspöky, Gáspár — Iványi, Klótild — Havasy, Farkas — Szilágyi, Ottó — Halász, Rusekke — Faragó, Elra — Ebergényiné, Hilda — Hahnel, Zsigmond — Sebestyén, Irmgard — Jeszenszkyne, Erna — Rományi.

Tegnap tartották a rendelkező próbát Sardou Viktor 5 felvonásos drámájából, A boszorkány-ból a drámában kitűnő szerepet játszott Jeszenszkyne.

TAVIRATOK.

Az orosz forrongás.

Pétervár, márc. 3. A cár manifesztumot bocsátott ki, melyben felszólítja a hű orosz népet, hogy a bujtogatók ellen a trón köré seregéljenek.

London, március 3. Varsóból jelentik, hogy ma a rendőrség kaszárnyájába bombát dobtak, de ez nem robbant fel. Két zsidó kereskedőt letartóztattak.

Japán-orosz háború.

Tokio, márc. 3. A japánok a legszélső jobbszárnyon folytatólag élénk tehetséget fejtenek ki. A jobb szárny előrenyomul és üzi az oroszokat állásaikból. Oyama tábornok főhadiszállásáról eredő hírek jelentik, hogy Csingcseng vidékén álló japán csapatok, miután Csingcsengcsenget elfoglalták, az ellenséget észak felé üldözik. Csingcsengcsengben a japánoknak nagy tömeg élelmiszert jutott a kezükbe. A japán csapatok, melyek Penci körül tevékenyek, elűzték az ellenséget állásából, mely Pencihutól északkeletre 13 mérföldnyire volt és egy másik állásból, mely ettől két mérföldnyire van északkeletre, ugyiszintén egy harmadik állásból is, mely a másodikhoz négy mérföldre van nyugatra. Miután az ellenséget észak felé szorították ki, a Saho mellett levő japánok bevették a Vajtasesantól három mérföldnyire északra levő Sunmunpaotsut és Taokutunt. Az oroszoknak a vasut mindkét felén sok tábori és nehéz ágyúja volt, melyek eddig nem voltak tevékenyek, most azonban a japán állásokra lönek.

London, március 3. A Daily Telegraph jelenti: Mukden teljesen el van zárva. A japánok teljes erővel nyomulnak előre.

Budapesti gabonatözsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, március 3.

Buza kínálat és vételkedv mérsékelt. Nyugodt irányzat mellett 13,000 méter-mázsa került forgalomba, kezdetben 5, később gyöngén tartott áron. Egyéb gabonaneműek közül tengeri szilárd, a többi tartott. Idő: esős.

Buza áprilisra	19.90—92.
„ májusra	19.64—66.
„ októberre	17.36—38.
Rozs áprilisra	15.74—76.
„ októberre	13.96—97.
Zab áprilisra	14.50—52.
„ októberre	12.18—22.
Tengeri májusra	15.22—24.
„ júliusra	15.04—06.
Repee májusra	23.40—60.

Törvénykezés.

§ **Csalárd bukás.** Glück Hermann, kinek Debrecenben két üzlete volt, még 1899 december 21-ikén jutott esődbe. És mivel a saját maga által készített vagyon kimutatás szerint passivái 44827 koronát, aktívái ellenben 34633 koronát tettek ki a 10426 korona hiány elvonásáért, helyesebben ennyi értékű vagyonnak a hitelezők elől való elrejtéséért őt a királyi ügyészség csalárd bukás büntetése miatt fogta perbe.

A tárgyalás során kiderült az, hogy a 10426 korona hiány csak papíron létezik, mert a valódi hiány még 1000 koronát sem tesz ki. Ezért aztán a királyi ügyészség bizonyítási eljárás befejezése után a csalárd bukásra alapított vádat ejtette és a vádlotnak megbüntetését egyedül vétkes bukásért, azon az alapon kérte, hogy két üzlettel bíró kereskedő létére sem könyveket nem vezetett, sem leltárt, sem mérleget nem készítet.

A bíróság Dr. Kardos Samu védőbeszéde után vádlott család bukás helyét egyedül vétkes bukásban mondta ki bűnösnek ezért őt 40 korona pénzbüntetésre ítélte. A törvényszék ítéletében nemcsak a vádlott és annak védője, de a kir. ügyészség is megnyugodott és így az nyomban jogerőre is emelkedett.

§ **A levélhordó tolvaja.** A budapesti törvényszék tegnap délben folytatta Papp Ferenc bűnyének tárgyalását. A bizonyítási eljárás befejeztével a perbeszédre került a sor. Az ügyész szigorú büntetés kimérését kérte a vádlottra, lopásért való felbujtásért. A védő lelki momentumokkal érvelt és a bíróság méltányosságát és elnézését kérte védenre számára. A törvényszék délután 3 órakor hozta meg ítéletét, mely szerint Papp Ferencet, lopás büntetésében, mint bűnrészt monda ki bűnösnek és ezért 4 és fél évi börtönre ítélte és kötelezte az okozott kár 10.711 korona megfizetésére.

§ **Harcias menyecske.** Hatóság elleni erőszak büntetésével vádolva állott tegnap a debreceni törvényszék előtt Hahházi Lászlóné hadházi lakos. A múlt év december 17-én Hahházi László házában megjelent Lengyel Zsigmond községi végrehajtó és annak adóhátralékai miatt lefoglalt ökrét, miután az adót a foglalástól számított kitűzött időre nem fizette ki el akarta a vele levő két rendőrrel vezetetni. A háznál nem volt otthon más csak Hahháziné, aki az ökröt bezárta az istállóba és kijelentette, hogy még az ur Isten fiának sem engedi, hogy azt elvigye. A végrehajtó látva, hogy az asszonnyal nem boldogul, elment, de délután, a jegyző meghagyása szerint újból elment a Hahházi házához és magával vitte Szabó Gábor lakost, akivel, miután az asszony ismét vonakodott felszólításának eleget tenni, felakarta nyitni a bezárt istálló ajtaját. Ebben azonban Hahháziné meggátolta a lakost, káromkodni, szidni kezdte a végrehajtót, a kíséret és doronggal fenyegette meg a végrehajtó parancsát teljesíteni akaró lakost. Majd neki támadt a végre hajtónak és mellbe lökdöste, mindenképen megakadályozva ezt hivatalos eljárásában. A törvényszék a tegnap megtartott tárgyaláson sok enyhítő körülmény figyelembe vételével a vádlottat egy napi fogházra és egy évi hivatalvesztésre ítélte. Az ítélet jogerős.

§ **Krözus és Kohn.** Ez a két név a budapesti büntető járásbíró előtt ma egy tetleges becsületsértés keretében került egymás mellé. A panaszos Kleintuch József kereskedő, a vádlott pedig Kohn Benő magánhivatalnok. A vád szerint egy társaságban Kleintuch büszkén fitogtatta briliáns gyűrűt, aranyórát, drága köves nyakendőtűjét, elegáns ruháját és arany szemüvegét. Kohn egyideig nyugodtan nézte ezt, egyszer aztán megunva a dolgot, minden szó nélkül arcuköpte. Ezért jelentette fel Kleintuch öt tetleges becsületsértés címén.

A bíró megkérdezte Kohn Benőt, hogy hát miért bántalmazta Kleintuch, mire a vádlott nyugodtan felelt:

— Kérem, tekintetes bíró ur, nekem eszemagában sem volt a panaszos urat sérteni, hanem amint őt hencgni hallottam, Krözus jutott eszembe és csupán ennek adtam kifejezést.

— Hát mi köze van Krözusnak Kleintuchhoz?

— A dolog úgy áll, tekintetes bíró ur, hogy egyszer Krözust meglátogatta egy híres böles. Krözus megmutatta neki mesés kincseit, drágaságait, remek palotáját és berendezését. A tudós csöndesen hallgatta Krözust és mikor ez azt hitte, hogy a tudós az ámulattól nem tud szóhoz jutni, a vendég hirtelen arcuköpte a hatalmas házigazdát.

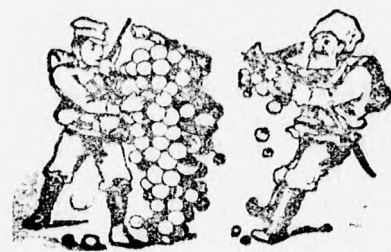
— Megbolondultál? — kérdezte megütözve Krözus.

— Nem én — felelt nyugodtan a tudós — hanem látva ezt a mesés gazdaságot, a márványt, aranyat, drágakövet, keresnem

kellett egy helyet, ahová köpthessek. Eppen így voltam én, bíró ur, mikor hallottam a panaszos ur hivalkodását.

A bíró nem fogadta el ezt a mentséget, hanem a vádlottat becsületsértés miatt ötven korona pénzbüntetésre ítélte.

§ **Meglopta a társát.** Jó barátságban voltak Görög Ferenc és Fejérvári János h. dorogi legények. Fejérvári János zsebőrárt szerzett magának, ami nagyon megtetszett Görög Ferencnek, kérte is többször az órát Fejérváritól, de az nem volt hajlandó odaadni. Mikor azután megunta a sok kérést egy éjjel feltörte az istálló ajtaját, hol társa aludt és ellopta tőle az órát. A törvényszék tegnap tárgyalta az ügyet és a vádlottat lopás büntetésében monda ki bűnösnek, 6 havi börtönre ítélte. — A vádlott az ítélet ellen felebbezett.

Saját magát
károsítja aki
szőlőoltvány-
szükségletét
nem fedezi

Küküllömenti Első Szőlőoltvány-telepnél.

Tulajdonos Caspari Frigyes Medgyes Nagy-Küküllőmegye
A telep oltványait az elmúlt század nyáron
naponta több mint 2 millió liter vízzel öntözte,
miáltal az oltványok ideálisan fejlődtek. — Képes
árjegyzék ingyen és bérmentve

PLOMBUS New-York, 104. E. 106. Str.

PLOMBUS!

250 000 halálat 1 év alatt

Nincs többé fogfájás!
odvas fog!
bűzősszáj

Fenti betegségeknek előidézői kétségtelenül az odvas fogak. Ezen remek amerikai szer, ezen kínos és kellemetlen szenvedéseket

azonnal megszünteti!

„Plombus“-szal mindenki maga plombirozhatja
fájdalom nélkül és hihetetlen egyszerű módon

odvas fogait!

Plombusne hiányozzék egy háznál se az egyszeri csekély kiadás százszoros kamatja; a nyugalom. A fogfájdalmakban szenvedőket tehát saját érdekében felhívjuk, hogy rendeljék meg ezen valóban remek háziszert, mely az amerikai élelmesség neto vábbja!

Ára egy adagnak, mely 5—6 odvas fogra elegendő, használati utasítással 2 korona 2 kor. 10 fill. előzetes beküldése után bérmentve bárhova. Megrendelhető egyedül a Magyarországi képviselőtől, melynek címe:

„Plombus“ szétküldés, Pásztó Heves me.

Ranunkel H. es Fia

posztó nagykereskedő
cég Piac utca 19. szám alatt, a t. közönség
igényeit kielégítendő, külön osztályt vezetett
be kizárólag

férfi divat szövetek

kicsinybeni eladására.

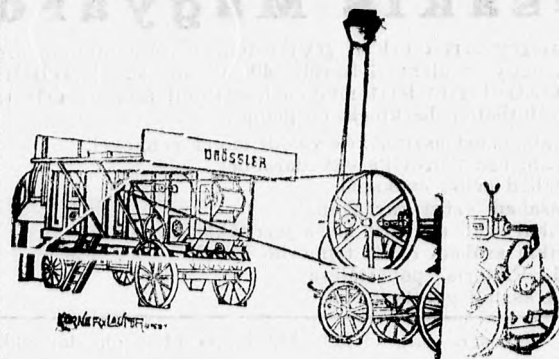
A tavaszi legújabb divatu bel- és külföldi
szövetek, u. m. színes és sima kamgarnok,
cheviottok, fekete és kék Chochmenek, fény-
posztók, valamint egyenruházati posztók és
Trikok, mindenfeln szín és minőségben meg-
lepő dus választékban már most megérkeztek
és eredeti gyári árban kicsinyben is kap-
hatók.

Scherg Vilmos és Társa brassói posztó gyárak készítményei dus választékban

Scherg Vilmos és Társa brassói posztó gyárak készítményei dus választékban

Drössler Károly

cs. és kir. szab. gazdasági gépgyár
Budapest VI. Váci körut 59

Magánjárókat, gőzmozdonyokat,
gőzcsepplőket, gőzekekészleteket, jár-
ványos és kézi csepplőket, vetőgépeket,
benzin- és nyersolajmotorokat, malom-
berendezéseket és mindenféle egyéb
gazdasági gépeket szállit szolid kivitel-
ben, kedvező fizetési feltételek mellett.
Arájánlattal és költségvetéssel kivá-
natra díjmentesen szolgálók **Képviselők**
kerestetnek.

Uj női divatterem.

Van szerencsém értesíteni a
n. é. hölgyközönséget, hogy a
Bosznay J. és Tsa cégtől kilé-
pek és március 1-ével a József kir.
herceg-utca 6-ik szám alatt egy — a mai
kor igényeinek megfelelő

női divattermet nyitok.

Elvállalok — minden e téren
előforduló — angol, francia fa-
cont és confectiont.

Előnyös összeköttetésem le-
hetővé teszi a legelegánsabb
Toilettek szolid és jutányos elő-
állítását.

Máshol vásárolt kelméket is
elvállalok. Gyászruhákat 8—12
óra alatt elkészítik.

Urhölgyeknek — külön — állandó szabá-
szati tanfolyam áll rendelkezésükre. — Kiváló
tiszte lettel

Györffy Károly,

női-szabó.

Állandó szabászati tanfolyam.

Állandó szabászati tanfolyam.

TITKOS

betegségek ellen legjobb szer a

„TRIAS“ 31 3—*

2—3 napi befecskendezéssel a folyást utóba
és fájdalom nélkül felelősség mellett meg-
szünteti. A legrégibb s legelhanyagoltabb
folyásban szenvedők is biztos gyógyulást
remélhetnek. — Férfiaknak kor. 2.75 nőknek
3 kor. 54 fill. beküldése után bérmentve
küldetik. Fecskendők külön 1 korona. —
Raktár **Budapest**en Török József gyógy-
szertárában Király utca 12 és a legfőbb vidéki
gyógyszertárban. — Titoktartás mellett
küldi a készítő is Papp gyógyszerára Tisza-
szentimrén Főutca 101 szám.

Első kézből a gyárban vásárol Ön olcsón legjobban:
Első magyar villamos erőre berendezett hangszergyárban.

STOWASSER J.

királyi udvari hangszergyáros, hadsereg-szállító, a Rákóczi javított
tárogató és hangfokozó gerenda feltalálója.

BUDAPEST, II. LANCHID-U. 5. SZ.

Ajánlja saját gyárában készült, általánosan elismert különleges (cia-
litás) fa-, réz-, fuvó és vonós hangszereit, cimbalmokat, stb.

Legnagyobb raktár és gyár.

Hegedük. 3,—, 4,—, 5,—, 6,—, forinttól feljebb
a legjobb felszereléssel.

Hangfokozó gerenda mely által bármely hegedű
vagy gordonka sokkal jobb, erősebb és lágyab han-
got nyer (biztos siker); hegedűbe javítás 4—frt.

TÁROGATÓ.

rózsafából, uj ezüst billentyűvel és iskolával, 30.—frttól
feljebb **Harmoniumok** világhírű legjobb gyártmány
65.—frttól feljebb

Zenekarok teljes felszerelése, előnyös feltételek mellett
jutányos árban, elismert jó minőség, a hadsereg és a leg-
több katonai zenekaroknak szállítója vagyok.

Harmonikák, legjobb, erős elpusztíthatatlan hangokkal,
2 50- 3.—, 4.—, 5.—forinttól feljebb. **különleges** acél hangu
hangversen yharmonikák, saját minták.

Javítások az összes hangszere-
ken, különleges szakszerű pontos-
sággal, jutányos árban eszközöl-
tetnek,

Kezesség minden egyes hangszernél.

**Kivitel nagyban és kicsiny-
ben**

Arjegyzék minden hangszerről kivá-
natra ingyen és bérmentve
küldetik.

Donogán és Somassy

Debrecen, Kistemplombazár.

Menyasszonyi kelengye.
Vászon, szőnyeg.
Férfi- és női fehérnemű.
Női divatárak.

Határozott árak.

PÁRTOLJUK A MAGYART

s vegyünk csak is Magyarországon.

Legfinomabb kivitelű igen célszerű villanyvilágításu

zseblámpa
csak 3 korona.

Teljes dohányzó készlet

csak 5 koronába

kerül és pedig 1 finom u. tajtékpipa kínai ezüst foglalatú, 1 hozzávaló pipaszár, 1 célszerű dohányzacskó, 1 gyufatartó, 1 tajték szivarzopóka, 1 szivarfőző, 1 házi pipa szárral együtt 1 tajték szivarzopóka, 1 szivarvágó, 1 szivar hamutartó, 10 drb. összesen.

4 és fél kiló, körülbelül 50 drb. különféle illatú finom pipere szappan csak 5 kor.

Egy nagy amerikai gyár tönkrojtása folytán azon helyzethez jutottam, hogy az alant felsorolt 40 darab szabadalmazott amerikai ezüst árukat mélyen lezártított áron potom 6 frt 40 kr-ért szállíthatom bárkinek, és pedig:

6 drb amer. szab. ezüst asztali kés valódi angol pengével,
6 drb amer. szab. ezüst evővilla egy darabból,
12 drb amer. szabad. ezüst evőkanál,
12 drb amer. szabad. ezüst kávéskanál,
1 darab amerikai szabad. ezüst leves merítőkanál,
1 darab amerikai szabad. ezüst tejmerítő kanál,
6 darab angol „Viktoria” pohártálcza,
1 darab remek asztali gyertyatartó.

40 darab összesen csak 6 frt 40 kr.-ért ezen tárgyak ezelőtt 40 forintba kerültek.

Az amerikai patent ezüst egy teljesen fehér fém belül is, melyért jótállást vállalok.

Megrendelhetők utánvét mellett.

Neumann József-nél

Budapest, VIII., Örömvölgy-utca 16.

Konyhakeszlet

5 darab solingeni pengéjű kés és egy darab szeletelő villa csak

4 kor. 50 fillér.

6 darab zománcozott fazék és 6 darab lábas különböző nagyságúak csak

5 kor. 90 fillér.

Egy valódi

Roskopf óra

kétévi jótállás mellett.

csak 5 korona.

<p>Uicsóság! Leikiismeretesség!</p> <p>Saját érdekében hirdessen kizárólag LEOPOLD GYULA hirdetési irodája által, Budapest, Erzsébet-körút 54.</p> <p>Szakavatottisági Pontosság!</p>		
<p>MINDEN NŐLGY ELŐNYE</p> <p>olcsón és a mellett mégis divatosan és elegánsan ruházkodni.</p> <p>Saját érdekében kérje ezért düstartalmu mint a győzteseményünket, melyet megtekintés végett ingyen és bérmentve küld a</p> <p>WIENER MODEN UNION</p> <p>Bécs, I., Schottenring 10</p>	<p>VÉRSEGENYSÉG, ÉTVÁGYTALANSÁG, IDEGESÉG</p> <p>gyógyítására és gyenge gyermekek erősítésére a leghatásosabb készítmény a</p> <p>KRIEGER-féle TOKAJI CHINA-VASBOR.</p> <p>Valódi tokaji borból készül, tehát nem tévesztendő össze más készítményvel. Rendkívül kellemes ízű, erősít, tisztítja a vért. Kis üveg ára 3-20 kor. Nagy üveg 6 kor. — Kapható győgytárakban.</p> <p>Postán küldi. KORONA-GYÖGYSZERTÁR Budapest, Kálvin-tér.</p>	<p>SZIMON ISTVAN FÉLE GYÓGYEREJŰ SÓS-BORSZESZ</p> <p>Szőnyegeg takarók függönyök Butorszövetek csipkefüggönyök Szőnyeg-ház S. SCHEIN cs. és kir. udv. száll. WIEN, I., Bauernmarkt 12. Düstartalmú képes ARJEGYZEK ingyen és bérmentve.</p> <p>Ön nagyon idősnek látszik! Fesse haját a CZERNY-féle Tanningene HAJFESTŐ-SZERREL.</p>
<p>PLATSCHEK VILMOS</p> <p>elismert legolcsóbb, legszellőbb</p> <p>FÉRFI- és GYERMEK-ruha áruháza</p> <p>Budapest, IV., Központi Városház. (Károly-körút).</p>	<p>SMITH PREMIER</p> <p>képviselek kerestetnek.</p> <p>SMITH PREMIER N° 5</p> <p>képes árjegyzék ingyen.</p> <p>AVILÁG LEGJOBB IRÓGÉPE.</p>	<p>BALASSA FÉLE UGORKATEL</p> <p>Pattanás, kiütés, szeplő, májfolt, sötét ráncok is eltűnnek az arczóról a valódi angol használata által. Egy üveg ára 2 korona. Hozzá ugorkaszappan 1 k, püder 1-20, K.</p> <p>Főszékül: desz hely BALASSA KORNEL győgytára Bpest-Erzsébetfalva.</p>
<p>Dr. Kovács kézpasztája 3 nap alatt biztosan hat. Tégelye K 1-20</p> <p>Dr. Kovács győgytára Bpest, Győr u. 17.</p>	<p>HOTEL PARIS SZÁLLODA</p> <p>SZÉKES SZIMON PÁL</p> <p>BUDAPEST, VI., VACZI-KÖRÚT 25. SZ.</p> <p>100 szoba 2-20 K-tól fejebb kiszolgálással és villanyvilágítással együtt. Fürdő, elegáns kávéház, étterem és söröző a házban. Villamos vasúti megállóhely az összes pályaudvarok és hajók felé.</p>	<p>KATZER -féle részv. társaság megóvó-intézete az első és legnagyobb. 1/4 millió részvénytöke.</p> <p>Budapest, O-utca 42, 44 (saját ház), 45, 46, és Uj-utca 43.</p> <p>Katzer szörmeárul az egész világon el vannak terjedve és elsőranguak.</p>
<p>KISS SZERENCSEJE NAGY VÁSÁROLJON CSAK KISS-FÉLE SZERENCSE-SORSJEGYET KISS KÁROLY-TARSA BUDAPEST, ERZSÉBET-KÖRÚT 19</p>	<p>A MÁLNÁSI SICULIA GYÓGYFORRÁS</p> <p>kiváló összetételű égvényes sós savanyuvíz, amely tapasztalatom szerint megbízható gyógyhatással bír a légzőszervek, valamint a gyomor és bélcsatorna hurutos bántalmainál, ugyancsak a húgy és ivarszervek hurutos és vérpangásos bántalmainál is. Jó hatást gyakorol továbbá a belek atoniája és a hasi vérbőségből eredő májbajok ellen. A „Siculia”-forrás belső használatának furdessal való egyesítése oszlató hatást fejt ki a női medence szervek idült izzadmányainál. A tüdőgümőkór kezdetleges eseteiben, valamint a gümős-görvélyes nyirkmirigy daganatok ellen jó sikerrel alkalmazható. Célszerű segédeszközt képez az elhízás és idült köszvény gyógyításában is. Ezen sokoldalú használhatóságánál fogva méltán számot tarthat az orvosok figyelmére</p> <p>Budapest, 1905. január 8.</p> <p>Dr. Koranyi Frigyes, egyetemi tanár, I. érendházi tag, a M. Tud. Akad. tagja, stb. stb.</p> <p>Szétküldi a kezelő tulajdonos „SICULIA” természetes szénasavat sűrítő gyár r. t. MÁLNÁSFÖRDŐN Háromszék vm. Cím: SICULIA, Málnásfürdő. Főraktárak Budapest: IV., Múzeum-körút 7., és minden nagyobb városban.</p> <p>Kérjük a SICULIA névre figyelni!!!</p>	<p>Szénásy szab. Árpád RAJZ-ESZKÖZ.</p> <p>az összes közép-iskolákban a legjobban be- vált</p> <p>MAGYAR KÖRZŐ</p> <p>MINDENÜTT KAPHATÓ.</p>